

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen,
Révész-tér 2. szám. (Kistemplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen,
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Előfizetési ár 1 évre 8 pengő.
Postatakarékpénztári csekkszámla: 43.916.

FŐSZERKESZTŐ: D. Dr. RÉVÉSZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ: URAY SÁNDOR.

RAVASZ LÁSZLÓ

59 éves. 34 évvel ezelőtt lett theologiai tanár Kolozsváron. Most 20 éve, hogy a Dunamellék püspökevé választotta és e hivatalába beiktatta. 5 éve, hogy elnöke a Konventnek és a Zsinatnak. Tagja a Magyar Tudományos Akadémiának és egy cikluson másodelnöke. A Kisfaludy Társaság és a Corvin Testület tagja. Titkos tanácsos stb. stb.

Ha csak ennyit mondunk róla, már akkor is egy kivételes egyéniség kontúrjai vetődnek szemünk elé. E kontúrokat istenadta művész, önmaga töltötte ki és formálta át olyan portraít-vá, melynél értékessebbet és klasszikusabbat nem mutathat a mai magyar közélet.

Mi reformátusok boldogan idézzük Horatiust, ha rátekintünk: „O et praesidium et dulce decus nostrum!” De a kálvini körökön túllévő magyarság is részt kér e büszkeségből. Nem partiális, de egyetemes magyar érték. Könyvei ott vannak minden könyvtárban. Ha a rádió műsora hírt ad Róla: nincs ma magyarul beszélő rádióelőfizető, ki oda ne ülne készülékéhez és nagy figyelemmel ne hallgatná lélekzetét is visszafojtva minden mondatát. — Nincs ma Magyarországon olyan előkelő testület, mely kivételes alkalommal ne az Ő szolgálatát vette volna igénybe. Egy-egy beszéde nyomán bámulatos fényben elevenednek meg a magyar Pantheon értékei. Gondoljunk csak az Akadémia Prohászka- emlékünnepejére. A máskülönben oly hideg napisajtó is hogy felmelegedett iránta e beszéd hatása alatt! Ha mint szónokot figyeljük, önkéntelenül kell megállapítanunk, hogy Ő a szellemi élet „arany embere,” kinek szava szürke dolgokat és személyeket bámulatos ragyogásban állít szemünk elé. Elméjének fényoszlója kódós kérdéseket úgy megvilágít, hogy szinte csodálkozunk, hogy eddig miért nem értettük meg azt. Szellemének vezérletével olyan magasságokat járunk, melyek nélküle örökké ismeretlenek maradtak volna és olyan mélységek tárják fel titkaikat, melyekbe addig tekinteni sem mertünk.

Könyvei tekintélyes helyet foglalnak el terjedelmükkel is könyvtárunkban. Egyik könyvének előszavában szinte bánatosan sóhajt fel, hogy nem adatek neki „homo unius libri”-vé lennie. Mintegy azon hisz, hogy szét kell forgácsolnia magát rövidebb lelkizetű írásokban. Mi meg hálát adunk Isten-

nek, hogy ennek így kellett lennie. Hogy elméjének kohinoorját apró szilánkokban szórja felénk. Mi a mindennapi élet üvegesei mennyi hasznát látjuk ennek. Az egész gyémánttal nem tudnánk sokszor mit kezdeni. És amikor átolvassuk műveit, kénytelenek vagyunk rácsafolni és megállapítani, hogy mégis csak egy könyv embere Ő. Mert egész irodalmi munkája bámulatos egység. Az Ige fényénél szemlél minden kérdést és a Szentírás lelkét lehelli minden cikke, beszéde, értekezése. A lelki élet mezejének nincs olyan barázdája, melyen végig ne vezetne és mikor megjártuk Vele e tágas területet, bámulattal állapítjuk meg, hogy tájékozódásunk milyen részletes és mindenre kiterjedő. Jobban és hasznosabban foglalkoztatja elménket, mintha összefogó műben tárná elénk, mert azt a hitet kelti bennünk, mintha mi is részesei volnánk az eredménynek, noha csak engedelmestünk fascináló zsenijének.

E mindent adagoló világban hely szűke miatt nem térhetünk ki működésének egész mezejére. Pedig mennyit lehetne írni pásztori munkájának és a pásztori mező minden területére kiterjedő elevenítő hatásának áldásos eredményeiről. De egyházi lapba írok és olvasóim előtt époly ismertek ezek, mint előttem.

Életének ezen nevezetes és mindnyájunk szemében ünnepi fordulóján, mi reformátusok hálaimában fordulunk az Ég felé, hogy Isten nekünk adta Őt és éppen most adta, mikor legnagyobb szükségünk van az Ő kivételes egyéniségére és áldott munkásságára.

A magyar református Sionnak legelfoglaltabb és legtöbbet munkálkodó embere, kinek fizikuma olyan, mint Pál apostolé volt és bár kiméletre szorulna, nem ér rá törődni vele. Az isteni kegyelem csodás bizonyossága, hogy e törekeny cserép hogyan állott ellen idáig is e magát nem kimélő elszánt munkaszomjnak. Bizunk Istenben, mint Ő és könyörögve kérjük, tartsa meg Őt még sokáig a magyar református Sion számára, mert épp e válságos időkből lesz nagy szükségünk Rá és istenáldotta munkásságára.¹

Márton Árpád.

¹Ravasz László püspök, konventi és zsinati elnökünk húsz éves püspöki jubileuma tiszteletére közöljük ezt a cikket, melynek szerzője úgy a középiskolában, mint a theologian conscolaris volt az ünnepelt püspökatyának. (Szerk.)

Három őszi gyűlés Debrecenben

1. Szept. 9-én délelőtt 9 órára hívta össze Püspök urunk az esperesek értekezletét Debrecenbe, a Diakonisszák nagyverdei otthonába. Nagy örömet szerzett a 22 év előtt elszakított, s most visszatérő királyhágómelléki esperes-atyák első megjelenése. Az értekezletet Püspök úr bevezető bibliatanulmánya nyitotta meg. A korinthusi I. lev. IV. rész 9—13. versei alapján tárta fel a lelkipásztori élethivatás nagy küzdelmeit, amelyet „mint halálraitétek folytatunk a fenévadakkal”, s amelyet mégis mosolyogva kell elviselnünk, felelvén a szidalomra áldással, a rágalomra vigasztaló szavakkal. Az emberi tragédiából azonban Isten győzelme és dicsősége bontakozik ki. — Majd közvetlen és fesztelen beszélgetés indult meg, három téma körül: a Kollégium felségélyezésére kezdeményezett akcióról; a lelkészhiány kérdéséről; a gyülekezet terheinek elviselhetővé tételéről. Mindhárom fontos téma körül igen élénk eszmecsere bontakozott ki s életrevaló, praktikus, értékes gondolatok vetődtek fel. Az eszmecsereben az összes jelen voltak résztvettek s Püspök úr nagy meglepéssel foglalta össze a tanácskozás eredményét.

2. Szept. 9-én délután 3 órakor ugyanott, az esperesek és az egyházmegyei belmissziói előadók gyűltek tanácskozásra, ugyancsak Püspök urunk elnöklése alatt. Ezen a tanácskozáson is résztvettek a visszatérő királyhágómelléki esperesek és belmissziói előadók. A gyűlés bevezető része Püspök úr, Lukács ev. IV. r. 16—21. verseire felépített bibliatanulmánya volt. Majd Dr. Ferenczy Károly egyházkerületi belmissziói előadó előterjesztései következtek, ki igen komoly megalapozással szólott az egyházkerületi missziói telep kérdéséről; a missziói munka ismertetése és népszerűsítése érdekében minden egyházban kötelezőleg rendezendő missziói ünnepélyről; végül az iratmisszió égetően sürgős, sajnos elhomályosodott s elfelejtett teendőiről. Dr. Ferenczy Károly előterjesztése nyomán hasonló nagyértékű megbeszélés következett s konkrét ajánlatok tételtek az őszi folyamán, egyes egyházmegyekben, vasárnapi iskolai tanfolyamok, lelkesi és tanítói esendes napok megrendezése felől.

3. Szept. 10-én délelőtt 9 órakor a Kollégium tanácstermében, az egyházkerületi tanács ülésézet. Tárgyaltattott Baka Béla komlódtótfalui lelkipásztor nyugdíjazása; valamint Berecz Sándor nyírbátori vallásoktató-lelkész, a makó-újvárosi kántori állás és Kapás Rezső türkevei vallásoktató-lelkész nyugdíjintézeti bevallása. Az egyházmegyei előterjesztései közül jelentősebb volt a törökszentmiklós-pusztakengyel templomépítés ügye; a szegedi egyházközség második temploma építésének kölesönügye. Megerősített a nyírgulaji H. tanítói állás szervezése és díjlevele. Ingatlan, alapítványi és kölesönügyek, mint folyóügyek tárgyaltattak még. Folytatólagosan gyűlésezett az egyházkerületi, diakoniaügyi és pénzügyi bizottság. — Ugyanaznap délután az időszaki bíróság tanácsulése tartatott meg, melyen hatrendbéli fegyelmi és egy adóügyi felebbezési ügyben hozott ítéletet a bíróság.

Igazitanivalók istentiszteleti rendtartásunkban

Engedtessek meg nekem, mint aki gyermekségtől fogva hűséges templomlátogató vagyok s istentiszteleteink szépségében mindenekfelett gyönyörködöm, hogy Istentiszteleti Rendtartásunk egy pár tételét teljes tiszteletadással szóvá tegyem; abban a reményben, hogy ha kell, illetékes helyről helyreigazítást vagy felvilágosító magyarázatot találunk. A szövegátételben ismétlem, hogy a legteljesebb jóakarat vezet s egyéni elgondolásomon túl több, nálamnál tekintélyesebb egyháztag hasonló véleménye is támogat. Azzal a feltétellel kérem tehát a felvilágosítást, hogy nem csupán egy egyénnek, de hívek sokaságának fog az szolgálatára történni.

Az első tétel, amit szóvá teszek, az, hogy nem tartjuk helyénvalónak, ha a lelkipásztor urak, a vasárnapi vagy köznapi istentisztelet kezdetén a bibliaolvasás (Lectio) meghallgatására leültetik a gyülekezetet. Véleményem szerint, ha valamikor, úgy az Isten Igéjének hallgatásakor kell állva maradnunk s ezzel ki kell fejeznünk az Ige iránti mélységes tiszteletünket. Utána érdeklődtem: a hivatalos ágendáskönyvben ez a kifejezés használtatik az Ige (Lectio) meghallgatására: „a gyülekezet leülhet”, tehát nem kell okvetlenül leülnie. Ennek folytán kétféle gyakorlat fejlődött ki egyházi életünkben: egyes helyeken következetesen állva hallgatja a Lectiót a gyülekezet (mert a lelkipásztor igen helyesen, ehhez szoktatta őket); másutt következetesen leül a gyülekezet azzal a megokolással, hogy ülve türelmesebben és alaposabban figyelik Isten üzenetét. Végül a két, homlokegyenest ellentétes szokás mellett felbujzandott egy kínosan felemás állapot: igen sok helyen változtatva, ülve vagy állva hallgatják az Igét; így pl. Debrecenben is, ahol egyik-másik igehirdetőnk, kivált ha hosszabb szakaszt olvas: leülteti a hallgatóságot. Pedig Debrecentől tiszta, világos és szép példát várunk...

Semmiképpen nem tudom helyeselni ezt a rendtelenséget s minden erőmmel azon volnék: következetesen és egységesen mindenütt állva hallgassa a gyülekezet az Igét.

Miért? 1. Összehasonlíthatatlanul sokkal súlyosabb része az istentiszteletnek az Úr élő szava, mint teszem fel, az első, úgynevezett fennálló ének, vagy a prédikáció előtti közének; ezeket pedig teljes következetességgel (mondhatnám szigorúsággal) fennállva kell énekelni. 2. Evangélikus testvéreink, itt mellettünk, mindig ünnepélyesen fennállva hallgatják a maguk pericopáit. Úgyszintén külföldi összes protestáns gyülekezeteinkben ez a másíthatatlan rendtartás. 3. Meltóztassanak végiggondolni, micsoda gépies vagy komolytalan leülés és felállás változtatja egymást vasárnap délelőtti istentiszteleteinken: a) fennálló ének; b) leülve a főének; c) fennállva az előfóhász alatt; d) pár pillanat múlva máris leülve a Lectio alatt; e) fennállva az első ima alatt; folytatólag a prédikáció előtti ének alatt; f) leülve a prédikáció alatt. Tehát, mondjuk rövid negyedóráska leforgása alatt, háromszor felállunk és háromszor leülünk. Ebből igazán böles dolog volna legalább egy leülési alkalmat eltüntetni; nem csupán

a praktikusság és ünnepélyesség szempontjából (mert ez a *le-fel, le-fel* „rendszer” mindennek nevezhető, csak nem ünnepélyesnek); hanem első helyen kifejtett indokaim alapján, az Isten szavát megillető tiszteletadás okáért.

Legyen szabad arra is megjegyzést tennem, amit egy igen komoly lelkipásztortól hallottam, hogy t. i. jobban lehet úgy figyelni az Igét. *Tagadom!* (Uram bocsásd: faluhelyen, nyári időben, egy kis szundikálási lehetőséget is nyújt.) Míg a fennállás, ha nem volna profán a szó: a vigyáz-állás teljes fegyelmességét és százszorannyi figyelmességét jelent.

*

A másik téma, amit ugyancsak ünnepi istentiszteleteink rendjéből bátor volnék szóvatenni: az úrvacsorai kérdések dolga.

Az erdélyi boldog felszabadulás óta két ízben is alkalmam volt arra, hogy megfigyelhessem az úrvacsoraoasztást az erdélyi részben. Másodízben egy ottani lelkész atyámfiatól el is kértem az ő *Ágendáskönyvét* és tulajdon szememmel meggyőződtem arról, hogy az *Erdélyi Református Egyház Ágendáskönyvében* nem négy, hanem csak három kérdés foglaltatik; ezzel szemben a magyarországi *Ágendáskönyvben* s ennek folytán a gyakorlatban is négy kérdés szerepel. Az itteni 1., 2. és 4. kérdés lényegileg ugyanaz, mint az erdélyi 1., 2., 3. Bár határozottan világosabb fogalmazásban; kivált a mi 1. kérdésünké. A mi 1. kérdésünk így hangzik: „Hiszitek-e, hogy az Istenről igazságban, szentségben és ártatlanságban teremtett első embernek esete folytán, ti magatok is mindenestől fogva gyarlók, esendők és bűnösök vagytok, kik saját erőtekökből Isten ítélőszéke előtt meg nem állhattok, sőt büntetést, halált és kárhozatot érdemeltetek?” Ezzel szemben mennyivel egyszerűbb, világosabb és érthetőbb az erdélyi 1. kérdés megfogalmazása: „Hiszitek-e és valljátok-e, hogy ti mindenestől fogva gyarlók, esendők és bűnösök vagytok...” (stb., a további szöveg egyezik). A mi *Ágendáskönyvünkben* a 3. kérdés ez: „Hiszitek-e, hogy Isten, aki feltámasztotta az Úr Jézus Krisztust, általa minket is feltámaszt a halálból és halandó testünket halhatatlanságba öltöztetve, átalviss az ő örök dicsőségébe?” Sokat töprengtettem afelett, miért maradt ki ez a kérdés az erdélyi *ágendából*? A jó Isten hozzásegített, hogy egy erdélyi, vezetőállásban lévő s igen hozzáértő lelkipásztorral beszélgethettem efelől a sokónkat nyugtalanító kérdés felől. Első kérdésem hozzá ez volt: Nem valami túlzó racionalista felfogás érvényesült-e, az erdélyi új agenda szerkesztésekor?... Teljesen megnyugtató választ kaptam: Az 1929-ben Kolozsváron megjelent új *Ágendáskönyv*: „A mi *istentiszteletünk*” szerkesztője Dr. Makkai Sándor akkori erdélyi püspök úr volt; az ő neve egymagában is garancia a tarthatatlan és káros racionalizmus betolakodásával szemben. Szerkesztőtársai pedig: Dr. Gönczy Lajos, Dr. Imre Lajos, Vásárhelyi János voltak (utóbbi a mostani erdélyi református püspök). Ezek a tiszteletreméltó nagy nevek is kezességül szolgálnak a felől, hogy komoly megfontolás eredménye a jelzett kérdés kihagyása...

Efelől még sikerült megtudnom valamit. Mikor

a mi magyarországi, 1930-ban megjelent „*Istentiszteleti Rendtartásunk*” készült, a szerkesztő-bizottságban kemény vita folyt ennek a feltámadásra vonatkozó kérdésnek a bevétele vagy kihagyása körül. Annyi bizonyos, hogy a régi Révész Bálint-féle, 1853-ban megjelent *Ágendában* ez a kérdés ott szerepel, tehát a tradíció védte ezt a kérdést; viszont hozzáértő hittudósok magyarázata szerint, ez a kérdés, az úrvacsoravétel alkalmatosságával, semmi logikus kapcsolatban nem áll (legalábbis ebben az előttünk lévő megfogalmazásban). Ugyanígy címen, az apostoli hitvallásnak bármely más kérdését is be lehetett volna oda illeszteni; de viszont miért, mikor az apostoli hitvallást, teljes terjedelmében, még a négy kérdés előtt, igen ünnepélyes és áhitatot keltő formában úgy is elmondjuk?...

Egy igen egyszerű, templomos öreg néni ke hívtá fel a figyelmemet a következőre: Az úrvacsorai 1., 2. és 4. számú kérdéseket a lelkipásztor így teszi fel a gyülekezet előtt: *ti magatok... bűnösök vagytok... halált és kárhozatot érdemeltetek; Isten Jézust tiérettetek a testben elbocsátotta; ígérietek és fogadjátok, hogy halálból egész élteteket az Úrnak szentelítetek... Tehát: többes szám második személy; a lelkész beletudása nélkül. Viszont ezzel mereven ellenkezik az, hogy a feltámadásra vonatkozó 3. kérdésben a lelkipásztor többes szám első személyben beszél.*

No mondjuk, ez csak szépséghiba. De legalább is hasonlít ahhoz, mint az anekdota szerint, a budapesti Lánchid elkészültekor egy pesti suhanc azonnal felkiáltott: Ni, a hidat őrző gyönyörű oroszlan-szobroknak a hid két végén, egyiknek sincsen nyelve!... Formaság. Talán némelyek szerint semmiség. De kár volna, ha csak egy ember is abban a nagy pillanatban megbotránkoznék rajta.

Mindennél fontosabb azonban az, hogy legyen egység nemcsak a Lectio alatti felállásban, hanem erdélyi testvéreinkkel az úrvacsorai kérdések fellevesében is.

Befejezésül bátorságot veszek magamnak arra, hogy álláspontomat kijelentem: én az úrvacsorai negyedik kérdés meghagyása mellett nyilatkozom. E részben tehát konzervatív vagyok és a régi határt nem akarom elbontani. Elvégre ha nem is maradt volna reánk a megindokolás: egészen bizonyos, hogy ősapáinknak (Melotai Nyilas Istvánéknak) igen komoly, becsületos okuk lehetett ennek a kérdésnek a beiktatására... Másfelől tudok modern lenni s *kérem és sürgetem*, hogy érthetően, egyszerűen, világosan fogalmaztassanak meg a kérdések úgy, hogy az mind többes szám első személyben hangozzék; valamint Erdély és az anyaország között teljes harmóniát hirdessen.

Öreg Prezbiter.

Hírek az egyházmegyékből

ALSÓSZABOLCS-HAJDÚVIDÉKI EGYHÁZMEGYE.

A hajdúböszörményi református Baltázár Dezső-polgári leányiskola az elmúlt években állandó tanulószaporodásával nagy fejlődésnek indult. E fejlődés folytán az 1941—42. tanévre az iskola igazgatótanácsa ké. új párhuzamos osztály felállítását határozta el, s azok tanóráinak ellátására két

új tanári állást szervezett. Az állásokat a napokban töltötte be az igazgatótanács, s azokra Tóth Amália középiskolai és Fülöp Julianna okleveles polgári iskolai tanárokat választotta meg.

BÉKÉSBÁNÁTI EGYHÁZMEGYE.

A békésbánati egyházmegye Lelkészegegyesülete aug. 25-én lelkészértekezletet tartott Gyulán. A kitűzött témákról Bakó László és Fogarassy Jenő tartottak előadást.

Egyházmegyei lelkészi csendes napokat tartott a békésbánati egyházmegye lelkészi kara. Augusztus 26—27-én a lelkészértekezletet követő két napon át lelki csendességben a következő kérdésekről beszélgettek: „A lelképásztor az Isten előtt”, „A gyülekezet az Isten előtt”, „Miért van szükség ifjúsági munkára és hogyan kezdhetjük el?”, „Krisztus követségében”. Az előadásokat és evangélizációit vitéz Csia Lajos, Szabó Balázs és Dr. Eesedy Aladár lelkészek tartották. — Hiszünk, hogy egyházmegyéink életében nem lesz nyomtalan ez a lelki közösségben eltöltött két nap. (Közli Seres Zoltán egyházmegyei missziói lelkész).

Makóról jelentik: A polgári iskola igazgatótanácsának legutóbb tartott ülésén került sor a Dr. Ravasz Dezső távozásával megüresedett igazgatói tisztség végleges betöltésére. Az igazgatótanács a polgári iskola tanári karának javaslatára egyhangúlag Dr. vitéz Erdei János tanárt, eddigi helyettes igazgatót választotta meg. Erdei János makói származású s egész tanári működését polgári iskolánkban fejtette ki. Szinte ott volt már polgári iskolánk születésénél s azóta is nagy felelősséggel hordozza szíven polgári iskolánk sorsát. Iskolánk benne ügybuzgó igazgatót kapott, akinek működése elé reményességgel tekintünk.

NAGYSZALONTAI EGYHÁZMEGYE.

Kedves örömmünnepe volt a Komádi egyházhöz tartozó Dobai-pusztai egyházzrésznek. *Templomrádiót avattak.* Az avatást Percz István, a csonka-nagyszalontai egyházmegye esperese végezte. Dobai-pusztai Vecsei Pál földbirtokos tulajdona s Komádihoz tartozik, mint annak egyik egyházzrész. Kb. 550 lélek él a pusztán. Valamikor teljes elhagyatottságban. 1930 óta tartanak itt istentiszteletet, előbb nyáron, havonta-kéthavonta egyszer, majd amikor Komádiiban megszervezték a tanyai-külterületi lelkészi állást, azóta minden hónap első vasárnapján és minden úrvacsorai alkalommal. És nem hiába. Ennek a tanyának lakói vágyódnak az Ige után. A templomlátogatók száma, a perselypénz aránytalanul nagyobb, mint bent, az anya-egyház másik két egyházzrészében.

A bensőséges ünnepély a dobai iskola épületében folyt le. Itt tartják mindig az istentiszteleteket. Az iskola előtt felsorakoztak a hívek. Fejlesztés Endre egyházzrész lelkész bibliát olvasott és imádkozott. Utána Percz István esperes János Jelenések 22. r. 1—14. versei alapján lélektől izzó, megható beszéddel felavatta s megáldotta a templomrádiót. Majd egy 18 éves leány megkeresztelése következett, s végre megszólalt a rádió, tisztán, erősen. Bűgött, zengett a budapesti templom orgonája s azóta minden áldott vasárnap viszi az Evangélium üzenetét s egyengeti az Úrnak útjait a pusztában.

SZATMÁRI EGYHÁZMEGYE.

Dr. Révész Imre püspök Szatmárnémetiben. A tiszántúli egyházkerületből a trianoni határ által 1919-ben lemetszett és a román imperium alatt ideiglenesen királyhágómelléki egyházkerület név alatt Nagyváradról irányított területből a bécsi döntés következtében visszaeső rész, a zsinati határozat szerint visszatér 1942 január 1-ével a tiszántúli egyházkerületbe. Természetesen a visszatéréssel kapcsolatban úgy az egyházi közigazgatás, valamint az államhoz való viszony szempontjából számos kérdés merül fel, s ezért kívánatosnak látszott, hogy a tiszántúli egyházkerület vezetői személyes találkozás kapcsán adjanak választ ezekre a kérdésekre.

Ezt a találkozást szolgálta Szatmárnémetiben az augusztus hó 22-én tartott egyetemes lelkészértekezlete a nagybányai és nagykarolyi egyházmegyéknek, amelyen a két egyházmegyéből összegyűlt lelkészeknek Dr. Révész Imre püspök és Dr. Vasady Béla ORLE főtitkár, valamint Egerházy Lajos ORJÓ-igazgató tartottak előadásokat és adtak feleletet a hozzájuk intézett kérdésekre. Dr. Vasady Béla „Az egyházépítés és nemzetszolgálat” címmel tartotta meg az első előadást, reámutatva arra a szoros összefüggésre, amely e kettő között fennáll. Ezzel kapcsolatban ismertette az ORLE programját és felhívta a lelkészi kart, hogy a magyar református lelkészeknek ebbe az annyi áldással működő testületbe kapcsolódjanak be. Dr. Révész Imre püspök kifejezetten gyakorlati kérdésekkel kívánt foglalkozni s elsősorban a lelkészi karnak adott felvilágosításokat az államsegély, egyházkormányzat s hasonló kérdéseket illetően, de szélesebb mérebe kitérő beszédében felmutatta a programját és kijelölte a helyét a református egyháznak az egyetemes magyarság életében. Egerházy Lajos ORJÓ-igazgató előadása zárta be az értekezletet, aki a református egyház szociális feladatairól beszélt. D. Révész Imre püspök felhasználta az alkalmat és megtekintette a nagymúltú szatmári egyház intézményeit. Fiú- és Leánygimnáziumát s ígéretet tett, hogy a maga részéről is mindent megtesz, hogy ezek az intézmények a régi keretek között működhessenek.

HALOTTAINK

Lapunk zártakor vettük a lesújtó hírt, hogy **Szombathy István** karcagi református lelkésztestvérünk, hosszas szenvedés után, 64 éves korában, jobblétre szenderült. Nagy részvét mellett temették el szept. hó 9-én délután. Éppen most a napokban 40 éve tette le a debreceni Kollégiumban a második lelkészsképző vizsgát. Az ősz folyamára tervezett találkozón már nem lehet jelen. Mély részvéttel gondolunk elmúlására. Emléke legyen áldott. A. B. F. R. A.

KÜLÖNFÉLÉK

A debreceni Kollégium és a Dózei Leánynevelőintézet évnvítő istentisztelete szeptember 9-én tartott meg: előbbi a Nagytemplomban, utóbbi a Kistemplomban. Az előbbinél Török Tibor tanítóképző igazgató, az utóbbinál Szele Miklós vallásnár hirdette az Igét.

Egyenlő mértékkel. Az evangélikus „Harangzó” című egyházi lapból vesszük át és közöljük szövegint a következő szöveget: A vallás- és közoktatásügyi miniszter 113.662—1940. VI. főoszt. sz. a. kelt leiratával az egyik községi iskolaszéknek azon határozatától, mellyel református tanítót választott olyan községi népiskolához, melyben 50 római katolikus tanuló jár és az iskolánál nincs római katolikus tanító, a jóváhagyást megtagadta. A leirat szövegint a következőket közli: „Feltétlenül ragaszkodom ahhoz, hogy olyan községi népiskolánál, ahol legalább egy osztályt kitevő másvallású tanuló is jár, mint amilyen a többségben lévő tanulók vallása, a kisebbségben lévő tanulók vallásának is legyen képviselése a tantestületben. Ott, ahol különböző felekezetekből vegyesen tevődik össze a tanulók létszáma, az igazságos és méltányos arány alkalmazandó a tanerők megoszlásánál is.” Ezt az álláspontot mindenki csak helyeselheti. Nem az álláspont a sérelmes tehát csupán.

az, hogy eddig még tudomásunk szerint nem történt meg, hogy ugyanezt az elvet ugyanilyen szigorú következetességgel javunkra is alkalmazták volna.

Adandó esetben hivatkozunk a fenti miniszteri leíratra!

A vallás- és közoktatásügyi miniszter Dr. Szabó Lajos nagyváradói réti református lelkészt kinevezte Nagyvárad város Iskolánkívüli Népművelési Bizottsága tagjává. — A miniszteri leírát felkéri Dr. Szabó Lajost, hogy a bizottságot munkájában az eddig is tanúsított buzgó népművelési és nemzetnevelő tevékenységével minél hathatósabban támogassa.

Érdekes tervet vetett fel a *Református Jövő* c. lapban Dobos Andor munkácsi preszbiter: olyan szervezetet teremt, mely református egyházunk minden nagyobb anyagi szükségletét fedezné, illetve kölcsönöket és segélyeket tudna adni. Nagy Károly abádszalóki lelkipásztor pedig Országos Református Takarékos- és Hitelszövetkezet keretében tárgyalja a tervet sürgősen megvalósítandónak, melynek megszervezése esetén 100 P befizetésére kötelezi magát.

Ezer magyar. Az *Északfranciaországi Református Műszó* a tíz esztendővel ezelőtti gondjaira bízott mintegy ezer magyar lelket visszahozott a drága magyar földre. Az idegenben élő és megsemmisülő tengernyi magyar vérből egy cseppnyi ez, de annál drágább nekünk. Legyen áldott Isten, hogy hazavezérelte őket.

Új keresztyén missziós munkát szerveznek az áttértekért. A Magyar Evangéliumi Szövetség új munkagazataként bizottság alakult, mely az áttértek lelkipályozásával és ügyeivel kíván foglalkozni. Tervbe van véve külön összejövetelek és előadások rendezése, továbbá olyan tájékoztatószerv létesítése, melyhez bárki bizalommal fordulhat tanácsért. Az ügy sikere érdekében a bizottság már most kéri mindazokat, akik ezt a munkát részvétellel vagy tagssággal előmozdítani kívánják, mielőbb küldjék be címüket a bizottság titkárságának. Cím: Acs Sándorné, Budapest, XIV. ker., Aréna-út 15. (I. Thess. 3:3. és 11.)

Az amerikai protestáns egyházak tanácsa, amely magában foglal minden amerikai protestáns egyházat s annak legfőbb összefogó szerve a Federal Council of the Churches of Christ in America) a következő pontokban szegelte le állásfoglalását a mai világhelyzetben: 1. Fejlesszük tovább és erősítsük az egyházak egyetemes mozgalmát. Krisztus egyháza áttört a nemzeti és osztálykülönbségeket. Tartsuk fenn testvériségünket keresztyén testvéreinkkel, bármely földreszen éljenek is azok. 2. Folytassuk megtorpanás nélkül világszerte az evangélizáció munkáját. A háborús konfliktusok nem tették feleslegessé és hiábavalóvá a keresztyén bizonyosságtevés munkáját. 3. Vegyünk részt bőkezűen a könyörület és segítés munkájában bármilyen nép között jelenlétezzék a nagy szükség és nyomorúság. 4. Nyilvános és magánistentiszteletünkben tartsuk magunktól távol a háború által felgyújtott szenvedélyeket. Az egyházak nagyon vigyázzanak arra, hogy ne legyenek a gyűlölet, vagy rosszakarat propagálói. Hirdessük és éljük a megbékélés, jóakarát és megértés evangéliumát. 5. Törekedjünk arra, hogy megvalósítsuk mind a magunk egyéni, mind nemzeti életünkben azokat a társadalmi és gazdasági életelveket, amelyek szerintünk műhatatlanul szükségesek az új világ felépítésében. Legyünk fenntartói a polgári és vallási szabadságnak. 6. Teremtő hittel készítsük elő keresztyén népünk szívét és értelmét arra, hogy méltányosan és tárgyilagosan tudjon foglalkozni minden nemzetközi helyzettel. 7. Bátran hirdessük a Krisztus által kijelentett igazságokat. A gyűlölet, képmutatás hívei rendszerint nagyon hangosak és megfélemlítik a gyengébb lelkeket. Ilyen körülmények között sokszor erkölcsi bátorság kell a keresztyén szempontok hirdetésére, de ha nem valljuk meg nyíltan és bátran a keresztyén szempontokat, akkor sohasem remélhetjük, hogy a keresztyénség a „nemzetek világossága” lesz.

A német protestáns egyházakban, noha a lelkészek nagyrésze bevonult, a lelkészi szolgálat szinte mindenütt teljes mértékben folyik. Nyugdíjas lelkészek, tanítók, a lelkészek feleségei, egyházi előjárók, diakónusok és más más egyháztagok vasnapról vasnapra helyettesítik a távollévő lelkipásztort, illetve végzik a konfirmációi előkészítést, a hitoktatást, a lelkipályozást.

Elszázban eddig felekezeti iskolák is voltak. Most ezeket rendeletileg eltörölték és az iskolákat egységesítették. Észreintésként meg lehet tartható az iskolában, a növendékek semmiféle hitvallásos egyesülethez nem tartozhatnak. A vallásoktatást csak az iskola tanítója, tanára végezheti.

Franciaországban jelenleg egyike a legnagyobb egyházi kérdéseknek az ifjúsági egyesületeknek az egyházhoz való viszonya. A francia református egyház Ales-ben székeltő nemzeti tanácsa az ifjúsági egyesületek egyházi jellege mellett döntött.

Az oslói protestáns teológián most végeztek az első nőhallgatók. A férfielekészekkel mindenben teljesen egyenlők lesznek, úgy jogaikat, mint kötelességeiket illetőleg.

Az amerikai Biblia Társaság fennállásának 125. évfordulóját ünnepelték a newyorki városháza egyik termében, ahol valamikor aláírták a Társaság szabadalomlevelét. A Társaság fennállása óta 305 millió bibliát osztott szét 50 különböző országban, kb. 250 nyelven.

Kálvin János a házasságról több alkalommal nyilatkozott. Ezekből megállapíthatjuk, hogy Kálvin János a házasságot nem külsőleges és világi dolognak tartotta. Kiseb Művei-ben olvashatjuk A szent házasság megköltésének módja című fejezetet. (Református Egyházi Könyvtár IX. kötet 93—95. oldal.) A házasság kérdésével foglalkozik Kálvin az Institutio II. kötet 743—746. oldalon, ahol az őt, tévesen úgynevezett sákramentumról többek között ezeket írja: „A legutolsó, a házasság, amelyet bár mindenki Istentől rendeltnek ismer is el: Gergely idejéig senki sem tartotta úgy, hogy sákramentuma gyanánt adatott volna. És melyik józanészű embernek jutott volna eszébe? Isten rendelése jó és szent. De hiszen a földművelés, építészet, eszmadiaság, borbély mesterség szintén Isten törvényes rendelései, de azért mégsem sákramentumok. Mert a sákramentumban nemcsak az kívánatlik meg, hogy Isten műve legyen, hanem hogy Isten által rendelt külső szertartás legyen az ígéret megerősítésére. Hogy a házasságban semmi ilyesmi nincs, a gyermekek is belátják. „Az I. Timotheus 3:2. 1:1—3 pedig a papi nőtlenség (coelibátus) ellen szólnak a legvilágosabban. Az utóbbi idézet a hittől elszakadottnak nevezi azokat, akik tiltják a házasságot.”

Érdekes nyilatkozat az erdélyi egyházak helyzetéről. Szentimrey Jenő kolozsvári író és nagynevű publicista, nemrég előadást tartott a debreceni „Nyári Egyetemen”. Ezzel kapcsolatban, mint erdélyi aktív egyházi vezető emberünk, az alábbi igen tanulságos nyilatkozatot tette az ottani egyházak helyzetéről: „Sajnálattal figyeltem meg a felzabálás óta egy jelenséget a magyar falu életében. Ez pedig: az egyházak háttérbeszorulása. Erdélyben a megszűlés alatt a lelkipásztor volt felekezeti különbségre való tekintet nélkül egy-egy falunak a vezetője, irányítója. Hozzá mentek az emberek komoly ügyeikben, tőle kértek tanácsot s a lelkipásztor ilyen módon a gyakorlati tanácsos vagy segítően túl lelkileg és erkölcsileg is jobban tudott hatni az emberekre. Ezért volt az, hogy a legtöbb falu harmonikus, nyugodt, fejlődő életet élt a sok zaklatás ellenére is. Most a magyar közigazgatás bevonulásával mindjobban kezd az egyháznak, a lelkipásztornak ilyen szerepe megszűnni, mert az emberek most — szemben a román uralommal — már bátran fordulhatnak a közhivatalokhoz. Ez nem is volna baj, azonban a közhivatalnokok egyfelől nem ismerik az emberek nagyrészét, másrészt pedig már csak helyzeti hátrányuknál fogva sem tudhatnak erkölcsileg is olyan hatással lenni, mint a lelkész. Ebből fakad aztán az, hogy a falvak életében máris mindgyakrabban előforduló széthúzást figyelhetünk meg. Nehéz probléma ez, s véleményem szerint egyedül úgy oldható meg, ha ismét megtalálják a módját annak, hogy lényeges, sőt vezető szerepet biztosítsanak az egyházaknak a falu irányításában.”

A női lélek és a teológia címen érdekes cikket közöl a debreceni theológus ifjúság lapja, a 71. évfolyamát most befejezett *Közöny*. Lente Klári teológiát végzett testvérünk, tollából. Elpanaszolja benne, hogy a gyülekezetek a teológiát végzett nőket nem alkalmazzák szívesen, nem azért, mert nők, hanem mert nem ütik meg a kívánt mértéket. Ezt pedig azért nem ütik meg, mert nem felel meg a lelkületüknek a teológia. A cikk írója arra a konklúzióra jut, hogy a nők számára gondoskodni kell megfelelő képzésről, ami egyrészt megkülönbözteti őket a csak alkalmi és önkéntes munkásoktól, másrészt képessé teszi a speciálisan női egyházi munkák végzésére. Rendszeresen hivatászerűen végeznék munkájukat a lelkipásztor irányítása mellett az őket egyedül megillető területen, a gyermekek, leányok és asszonyok között. Munkájuk annyiban különböznék a vallástanárságtól, hogy anyaga nem a megszabott vallásos ismeretek közléséből áll, hanem a Szentírás és az élet adja. Ezért mindig új, nem válhat tehát soha unalmasá, megszokottá. Sok ilyen munkásra volna az egyháznak szüksége

és akadnának is ilyenek, akik érettségi után két év alatti összesűrítve megkapnák a teológiától azt, amit nekik tudniuk kell és azután, mint a női egyházi munka hívatásos vezetői, igazi komoly segítők lennének a lelképásztornak. Ez végleg megoldaná a női egyházi munkások elhelyezkedésének a kérdését. Akkor nem hallanánk ilyen megjegyzéseket: „úgy szeretnék a teológiára menni, de nagyon nehéz és nem adja meg a nekem való munkateret”.

RÖVID EGYHÁZI HÍREK.

Öz. Nagy Bálintné debreceni egyháztag 19 hold földet hagyott a debreceni református egyházra, azzal a feltétellel, hogy fia, ifj. Nagy Bálint hős halotat emlékére, ennek nevét viselő református elemi iskolát létesítsenek.

A magyarországi református teológiák első-éves hallgatóinak száma 1940—1941-ben a következő volt: Budapest 15, Kolozsvár 14, Debrecen 12, Sárospatak 10, Pápa 6.

Délelődi, még fel nem szabadult református testvéreink Nagyenveden nyomdát vásároltak.

A szegedi gyülekezet 3-3 heti időtartamra közel 100 szegénygyermek ingyen nyaraltatásáról gondoskodott. Hasonló szép munkát végzett a nyár folyamán a debreceni KIE is.

A nagyváradai egyház középiskolás fiúintézményét nyit.

A Református Gyülekezeti Evangélikai Baráti Társasága a szőlővetési „Megbékélés Házában” országgyűlési képviselők számára, augusztus 30. szeptember 1. napjain, esendes napokat rendezett.

A német kultuszminiszter a középiskola négy alsóbb osztályára korlátozta a vallástanítást. Ez a rendelet a jövő tanévben lép életbe.

A esurgói református főgimnázium felső osztályával párhuzamosan gazdasági középiskolát létesítenek. A kultuszminiszter az új iskolatípust engedélyezte s az most szept. elején megnyílik.

Az orosz emigráció központi bizottsága kiáltványt adott ki, melyben többek között ezeket mondja: Az orosz emigráció a belsezvmust az orosz nemzeti halálös ellenségének tekinti — és bízik abban, hogy a 23 éves sak testi és lelki szenvedés meghozza a nemzeti és keresztény Oroszország feltámadását.

Pályázati hirdetmények

Minden pályázati hirdetményt a Debreceni Protestáns Lapban, mint egyházkerületünk hivatalos lapjában közzé kell tenni és az elsején közzendő pályázatokat az előző hó 25-ig, a 15-én közzendő hirdetményeket pedig a hó 10. napjáig kell a Kiadóhivatal címére (Debrecen, Kálvin-tér 17. Püspöki Hivatal) beküldeni.

A kisújszállási református Horthy-gimnázium fenntartótestülete pályázatot hirdet egy elhalálozás folytán megürült rejszakos, miniszteri kinevezés alá eső *rendes tanári* állásra, továbbá egy nyugdíjazás következtében megürült testnevelési *rendes tanári* állásra. Pályázhatnak középiskolára képesített református rajztanárok, illetve testnevelési tanárok. A pályázók a szokásos mellékletekkel ellátott folyamodványukat október 7-ig küldjék be a gimnázium igazgatóságához. Közszolgáltatásban nem állók igazolják azt is, hogy nem esnek a zsidótörvény korlátozása alá.

Beregsurány református egyházközsége pályázatot hirdet *rendes katonai szolgálatot teljesítő kántortanító* helyettesítésére. A helyettes fizetése: havi 100 P. lakás természetben és egy évre egy öl tűzifa. Köteleesség: I—VII. osztályú elemi és ismétlőiskola vezetése, belmissziói munkákban segédkezés. Pályázati határidő e hirdetés megjelenésétől számított 8 nap. Állás választás után azonnal elfoglalandó.

Nők is pályázhatnak. Válaszbélyeggel okmányoltan felszerelt pályázati kérvények a beregsurányi (postahely) Református Lelkészi Hivatalhoz küldendők.

Csarda református egyházközség pályázatot hirdet *tényleges katonai szolgálatát töltő kántortanítójának helyettesítésére* annak leszereléséig. Nők is pályázhatnak. Fizetés törvényes. Pályázati határidő szeptember 30.

Csarda református egyházközség pályázatot hirdet *betegszabadságon lévő tanítónőjének* folyó év szeptember és október hónapokban való *helyettesítésére*. Fizetés törvényes.

A császlói református egyházközség prezbitériuma pályázatot hirdet a megüresedett *kántortanítói* állásra. Fizetés: 12 mm búza, 3 öl kemény tűzifa beszállítva, 21 magyar hold 1. oszt. szántóföld, 3 magyar hold legelő, templomkert egyharmad része, természetbeni lakás kerttel, stóla, államsegély. Értékegység: 52. Köteleesség törvény szerint. Iskola egytanerős. Határidő: 21 nap. Férfiak és nők is pályázhatnak. Állás azonnal elfoglalandó. Kezden felszerelt kérvények válszbélyeggel Református Lelkészi Hivatal, Császló (u. p. Gaesály) címre küldendők.

A csengersimai református egyházközség pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett *kántortanítói* állásra. Fizetése: természetbeni lakás a szükséges melléképületekkel, 1200 öl kert, 18 köblös szántó, 1 és fél köblös kaszáló, 12 q búza, 14 méter tűzifa. Az alapfizetés 10%. Mindez 44 egysége képez, a többi államsegély. Az ingatlanok adóját javadalmas tanító fizeti. Köteleessége törvény szerint. Pályázatok Református Lelkészi Hivatal, Csengersima adandók be.

Az enesenesi református egyházközség pályázatot hirdet lemondás folytán megüresedett: 1. *kántortanítói* állásra. Javadalom az egyháztól 36 értékegység és államsegély. Köteleessége: V—VI. osztályok tanítása, kántori teendők végzése és a belmissziói munkában segítés. Férfi-pályázó hiányában az állás nőhelyetteséssel tölthetik be. Személyes megjelenés és kántorpróbán való részvétel kívánatos. Pályázati határidő: 21 nap. 2. *III. sz. tanítói* állásra. Javadalom az egyháztól 10%, a többi államsegély. Köteleessége a III—IV. osztályok tanítása és a belmissziói munkában részvétel. Az állásra férfiak és nők pályázhatnak. Nőpályázók előnyben részesülnek. Pályázati határidő: 21 nap. Személyes megjelenés kívánatos. Mindkét állásra szabályszerűen felszerelt, válszbélyeggel ellátott pályázati kérvények a Református Lelkészi Hivatal, Enesenes (Szaboles megye) címre küldendők.

A fényeslitéi református egyházközség *tényleges katonai szolgálatot teljesítő tanítójának helyettesítésére*, 8 napi határidővel, pályázatot hirdet. Férfiak, nők egyaránt pályázhatnak. Fizetése törvényszerű. Református Lelkészi Hivatal.

Gemze (Szaboles-m.) református egyházközsége pályázatot hirdet a II. sz. *tanítói* állásra. Fizetés, köteleesség törvényszerű. Pályázati határidő 15 nap. Az állásra első-sorban nők pályázhatnak. Kérvények: Református Lelkészi Hivatal, Gemze címre küldendők.

Gyúgye református egyházközség pályázatot hirdet lemondás folytán megüresedett *kántortanítói* állásra. Fizetés: helyi javadalom 30 értékegység, a többi államsegély. Köteleesség törvény szerint. Férfiak és nők pályázhatnak. Határidő: hirdetésétől három hét. Kérvények válszbélyeggel ellátva Református Lelkészi Hivatal, Gyúgye (u. p. Cégénydányád) címre küldendők.

Hajdúböszörményi református egyházközség pályázatot hirdet a belterületi állásra történt átválasztás folytán megüresedett 44. számú, Bakóháti-tanyai *tanítói* állásra. Az iskola egytanerős. Javadalma 50%-os helyi hozzájárulás, fizetékiegészítő államsegély, természetbeni lakás és kert használat. Köteleesség: az I—VI. osztályú osztatlan iskola tanítása, belmissziói munkában való részvétel, istentisztelet alkalmával az éneklés vezetése, a dedóháti görög katólikus iskola református növendékeinek vallástanítása (fuvartalan) az egyház ad). Állampolgárságot, származást igazoló, erkölcsi, tisztiorvosi, születési, szolgálati bizonyítványokkal, oklevél, vagy hivatalos másolatával felszerelt pályázati kérvények 1941 október 6-ig Református Iskolaszék, Hajdúböszörmény címre válszbélyeggel felszerelten küldendők. Az állás 1941 november elsején foglalandó el.

Hajdúszoboszlói református egyházközség pályázatot hirdet két *tanítói* állásra. Fizetése központi illetményhivatal útján a törvényszerű fizetés és lakbér. Köteleessége: a kijelölt osztály vagy osztályok tanítása. Pályázati határidő: október 10. A X. állásra nőtanítók; XIX. állásra férfi- és nőtanítók pályázhatnak. Pályázatok Református Lelkeszi Hivatalhoz küldendők Hajdúszoboszlóra.

Hosszúpályi református egyházközség pályázatot hirdet 21 napi határidővel *kántortanítói* állásra. Javadalom: 1. Lakás. 2. Föld, termény, tűzifa 38 értékegységben. 3. Államsegély. Pályázatok Lelkeszi Hivatalhoz küldendők.

A jánki református leányegyház pályázatot hirdet *előkönyörgő kántortanítói* állásra 14 napi határidővel. Javadalom: 46 értékegység, lakás, gyümölcsös, melyért 300 P beruházás fizetendő, államsegély, stóla, *előkönyörgői* javadalom: 540 q buza, közmunkaváltáság évenként megállapítva, jelenleg 160 pengő, 1 papírszékér szőnye. Köteleesség: díjlevél szerint. Orgonazmitás szükséges. Állás azonnal elfoglalandó. Szabályszerűen felszerelt, válaszbelyeges kérvények Református Lelkeszi Hivatal, Majtis (n. p. Jánk) címre küldendők.

Nyírájkői református egyházközség pályázatot hirdet helyettesítéssel ideiglenesen megbízott *II. sz. tanítónői* állásra. Fizetése törvényes. Pályázati határidő 21 nap.

A nyírpazonyi református egyházközség pályázatot hirdet tényleges katonai szolgálatra bevonult *h. kántortanítójának helyettesítésére*. Fizetése 20% helyi járulék és államsegély. Állás azonnal elfoglalandó. Pályázati határidő 8 nap.

Szamosújlaki kántortanítói állásra 1941 július elsején hirdetett pályázat 1941 október hatodikáig meghosszabbított. Nők is pályázhatnak.

A tiszaderzsi református egyházközség pályázatot hirdet lemondás folytán megüresedett III. számú *tanítónői* állásra. Fizetés: 50% helyi javadalom és természetbeni lakás, 50% államsegély. Köteleessége: a presbitérium által reábizott osztályok vezetése, belmissziói munkában segédkezés. Az előírt okmányokkal felszerelt kérvények Református Iskolaszék, Tiszaderzs címre küldendők. Állás azonnal elfoglalandó. Pályázati határidő október 5.

A tiszacsizlári református egyházközség pályázatot hirdet egy lemondás folytán megüresedett *tanítói* állásra. Javadalom: 10%-os helyi hozzájárulás, fizetéskiegészítő államsegély, természetbeni lakás. Köteleesség: a presbitérium által kijelölt osztályok vezetése, belmissziói segédkezés, kántor akadályoztatása esetén helyettesítés, 586—1940. sz. püspöki, valamint a vallás- és közoktatásügyi miniszterium 125.000—1940. sz. rendeleteik alapján az állásra csak nőtanítók pályázhatnak. Határidő: 21 nap. Lelkeszi Hivatal, Tiszacsizlár (Szabolcs vm.).

A tiszaföldvári református egyházközség pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett önálló *kántori* állásra. Javadalma: 1. Kényelmes lakás (három szoba, előszoba, téli- és nyárikonyha, kamra, fürdőszoba, összes mellékhelyiségek, Villany, vízvezeték). 2. Fizetése, mint az állami tanítóké, szolgálati év szerint. 3. Gyümölcsös, konyhakert. 4. Stóla (a gyülekezet 6000 lelkes). Köteleessége: orgonistakántori teendők végzése, énekkar vezetése, heti 10 (tíz) órai vallástanítás, belmissziói munkákban segédkezés, egyházi jegyzőség, számvétség. Szükség esetén tanítók helyettesítése, ami egyébként kölesönös. Kellően felszerelt pályázati kérvények, válaszbelyeggel, megjelenéstől számított 21 napon belül küldendők „Református Lelkeszi Hivatal, Tiszaföldvár (J. N. K. Szolnok m.)” címre. Próbáenkítés október 12-én. Utazási költség a pályázók terhe.

Az újfehértói református egyházközség iskolaszéke pályázatot hirdet az államhoz történt kinevezés folytán megüresedett VI. sz. *tanítónői* állásra. Javadalma: törvény szerint. Köteleessége: az egyházi törvények és szolgálati pragmatika szerint, a belmissziói és leányegyesületi munkában való részvétel. Pályázati határidő a megjelenéstől 8 nap. Kellően felszerelt kérvények válaszbelyeges borítékkal Református Lelkeszi Hivatalnak, Újfehértó küldendők. Állás azonnal elfoglalandó.

Zsarolyán református egyházközség az augusztus 1-i számban megjelent pályázatot október 1-ig meghosszabbítja. Lelkeszi Hivatal.

VASÚTI MENETREND.

Érvényes 1941 szeptember 9-től.

A vonat

Debrecenből indul:		Debrecenbe érkezik:	
Beszterce-Désre (Sebes)	1:35	Budapest nyugatiról (Sebes)	1:25
Püspökladány—Budapest keleti p. u.	3:00	Budapest nyugatiról	4:26
Máramarosziget—Körösmezőre	4:45	Beszterce—Nagykárolyból (Sebes)	5:39
Ungvárra	4:50	Nagylétáról	6:18
Füzesabonyba	4:54	Tiszalókról	6:56
Nagyváradra	5:15	Nyírábrány—Érmihályfalvára	7:00
Tiszalókra	5:23	Püspökladány—Budapest keletiről	7:20
Budapest nyugati p. u. (Sebes)	5:53	Nyíregyházáról	7:25
Budapestre (Sinautó)	8:08	Nagyváradról	7:34
Nagyváradra	8:10	Tiszafüredről	7:44
Nyíregyházára	8:12	Szatmárnémeti—Királyházáról	7:54
Nagylétára	8:31	Nyíregyházáról (Sinautó)	8:06
Hajdúszoboszlóra	9:20	Nyíregyházáról	9:10
Érmihályfalvára	10:25	Hajdúszoboszlóról	10:19
Körösmezőre (Sebes)	11:44	Nagylétáról	11:15
Füzesabony—Tiszafüredre	11:48	Budapest nyugatiról (Gyors)	11:34
Budapest nyugati p. u. (Gyors)	14:20	Füzesabonyból	12:40
Püspökladányba	14:28	Érmihályfalváról	13:34
Balmazújvárosra	14:35	Nyíregyházáról	13:58
Nagyváradra	14:45	Nagyváradról	17:10
Érmihályfalvára	14:50	Balmazújvárosra	17:18
Ungvárra	15:00	Nagylétáról	17:58
Nagylétára	15:08	Tiszalókról	18:13
Tiszalókra	15:10	Budapest nyugatiról (Gyors)	18:18
Budapest nyugati p. u. (Gyors)	18:34	Körösmező—Királyházáról (Sebes)	18:25
Nyíregyházára	18:40	Füzesabonyból	19:58
Tiszafüredre	18:55	Püspökladányból	21:30
Tiszalókra	19:04	Ungvárról	21:37
Nagylétára	19:06	Tiszalókról	21:40
Nyíregyháza—Csapra (Sinautó)	22:12	Körösmező—Királyházáról	21:50
Szatmárnémetibe	22:17	Nagyváradról	21:51
Budapest nyugatira	22:20	Budapest keletiről (Sinautó)	22:02

TARTALOM:

Márton Árpád: Ravasz László
Három őszi gyűlés Debrecenben
Óreg Presbíter: Igazitanivalók istentiszteleti rendtartásunkban
Hírek az egyházmegyékből — Halottaink — Különlétek — Pályázati hírdelmények — Vasúti menetrend — Hírdetések

MISKOLCZY LAJOS
papi palást készítő

KASSA, Fő-utca 59.
UNGVAR,
Pázmány Péter-u. 3.

Selyempalástot készít
már 140—P-től kezdve,
süveget 15— pengőért.

DEAK FERENC úriszabó, magyar ruha készítő és papiszabósága. **Hódmezővásárhely, IV., Feleki-u. 46. szám.**
Az országos híró Szántó L-nek 1935. óta haláláig volt palást-, tógakészítő mestere. Készítik ORLE-formába szövetselyempalástot, süveget, tógát, övet, papi mellényt. Régit felújítok. Felvidéki, erdélyi Tiszteletes Uraknak, nem ORLE-formájú palástjait mérsékelt áron átalakítom ORLE-formába. Elismerő- és ajánlólevelekkel, mintákkal szolgálok. Pontos időben, portómentesen szállítok elismert finom anyagokból és szép munkával. Református iparos.

Lelkészségeknek 2-5%-át a református lelkészárva javára adja.
RÓZSÁSSY JÓZSEF építési vállalkozó templomépítési, tatarozási és tervezési vállalata tájékoztató költségvetésekkel, tervekkel, szaktanácsokkal díjmentesen szolgál, helyszíntre leutazik.
Káivinista cég!
Vállalati összegének 2-5%-át a református lelkészárva javára adja. Számos elismerő és kitüntető bizonyítványok.
Tiszaiók. Postaiók 11

Belvárosi Takarékpénztár Rt. fiókja, Debrecen
Ferenc József-út 53. Telefon: 28-40, 19-52.
Foglalkozik a banküzlet minden ágával:
betétek elhelyezése kölcsönök folyósítása
értékpapírok vétele és eladása.

SESZTINA LAJOS
vasnagyszerkedés
DEBRECEN
TELEFON: 20-06 és 15-43
Alapította: Sesztina János 1819-ben.
IPARI-, MEZŐGAZDASÁGI-, HÁZTARTÁSI-, GÁZOLTALMI- és LÉGVÉDELMI CIKKEK.

Papi palástot és süveget
a közismert, közkedvelt hivatalos O. R. L. E. palástokat jutányos áron készíti
Szénási Sándor
Hódmezővásárhely, Tavasz-u. 20. sz.
JÓ MINŐSÉG! PONTOS MUNKA! KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK!
Református iparos.

A **„TAKARÉKOSSÁG”**
KERESKEDELMIT
kötelékébe tartozó cégek ma is változatlan feltételek mellett s zavartalanul állanak rendelkezésére mindazon mt. vásárlóknak, kik mindenkor pontos fizetményeik igazolására érvényes vásárlási utalvánnyal rendelkeznek!

ANGSTER JÓZSEF ÉS FIA
ORGONA- ÉS HARMÓNiumGYÁR RT.
PÉCS, József-u. 30.

Orgonák, harmóniumok javítása, átépítése, új homlokzatsípek, villamos fűtőberendezések. — Méltányos feltételek, művészi kivitel.

„MÉLIUSZ” könyvkereskedés

TANKÖNYVEK, ISKOLAI
IRKÁK, FÜZETEK, ÍRÓ-
ÉS RAJZSZEREK NAGY
R A K T Á R A

DEBRECEN, FERENC JÓZSEF-ÚT 26.

**MAGYAR ÁLTALÁNOS
HITELBANK**

DEBRECENI FIÓKJA

Plac-utca 45-47. Telefon: 23-70., 23-71.
FOGLALKOZIK A BANKÜZLET MINDEN ÁGÁVAL

Főzéshez, fürdéshez, szobafűtéshez

a gáz a legjobb, legolcsóbb, legtisztább;
a gáz a legkényelmesebb;
a gáz a leggyorsabban kezelhető;
a gáz melege pontosan szabályozható;
a gáz számlaértéke egy hónappal későbbben fizetendő.

Messzemenő kedvezmények a házi gázvezetékek berendezésénél.

Fűzők, tűzhelyek, autogeyserek, fürdő- és fűtőkályhák olcsón kaphatók.

Díjtalan felvilágosítások, készülékek bemutatása, költségvetés:

BATTHYÁNY-UTCA 17. SZ.
Telefon: 28-58. SZ.

DEBRECEN SZ. KIR. VÁROS
VILÁGÍTÁSI VÁLLALATA.

Alföldi Takarékpénztár Debrecenben
Ferenc József-út 16.

Betéteket előnyösen gyümölcsösztet és azonnal kifizet. Kölcsönöket állandóan folyósít. — Mint a Futura főbizományosa, foglalkozik a termény-üzlet minden ágával. TELEFONOK:
Bank: 19-70. és 22-32. Terményosztály: 28-66. szám.

REFORMÁTUS
**PAPI
PALÁST
ÉS SÜVEG**
KÉSZÍTÉSE
ELSŐRENDŰ
KIVITELBEN
**FÉNYES
ILONA**
RIMASZOMBAT